

**ПРОБНЕ
ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ**

Час виконання – 150 хвилин

Робота складається з 56 завдань різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

Результат виконання завдань сертифікаційної роботи буде зараховано як результат **державної підсумкової атестації** та використано під час прийому до закладів вищої освіти.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте лише після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. У бланку А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з вимогами інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А буде зараховано як помилкові.
4. Якщо Ви позначили відповідь до якогось із завдань 1–42 в бланку А неправильно, то можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Якщо Ви записали відповідь до якогось із завдань 43–56 неправильно, то можете виправити її, записавши новий варіант відповіді в спеціально відведеному місці бланку А.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланку А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–36 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Укажіть приклад експедиційних географічних досліджень українських науковців.

- А радіолокаційне обстеження хмар на метеостанції в Борисполі
- Б спостереження за станом річки Тиси на гідрологічному посту
- В геологічна розвідка газових родовищ на шельфі Чорного моря
- Г моделювання процесу утворення яру в лабораторії інституту

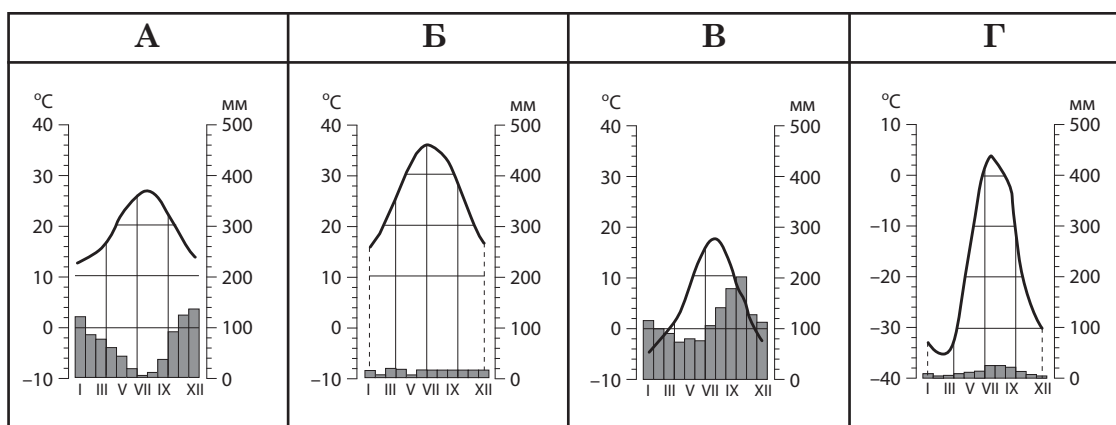
2. Планета Земля

- А має форму геоїда
- Б обертається навколо Місяця
- В складається з ядра та літосфери
- Г має природний супутник Сонце

3. У якому прислів'ї йдеться про явище, спричинене дією гравітаційних сил Землі?

- А Нечесно нажите добро – піщана коса в бурхливому морі
- Б На високих горах і вітри великі
- В Лавину з гір не втримаєш, біді двері не зачиниш
- Г Хто землетрус пережив, пожежі не боїться

4. Проаналізуйте кліматограми, що характеризують кліматичні умови в чотирьох точках спостереження. Яка з цих точок розташована найближче до Північного полярного кола?

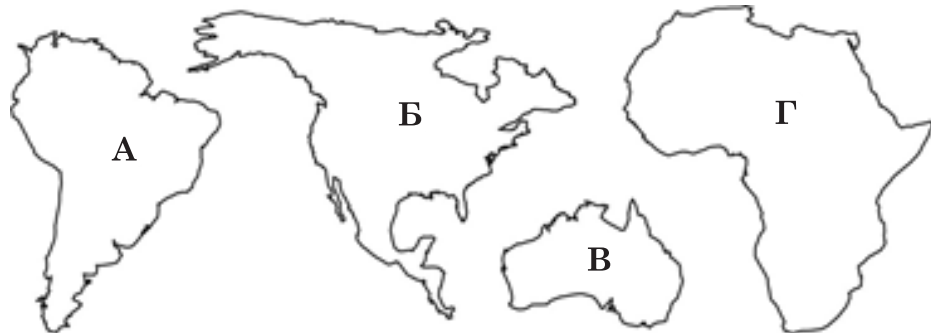
5. Як називають ділянку водної поверхні?

- А гідросфера
- Б акваторія
- В ойкумена
- Г верховодка

6. Різноманіття природних зон у помірному поясі Північної півкулі зумовлено
- А чергуванням тектонічних структур різного віку
  - Б розташуванням великих за площею низовин і височин
  - В поширенням багаторічної мерзлоти й сучасного зледеніння
  - Г істотними відмінностями температури повітря й зволоження
7. Дно якого океану має більше підводних гір, вулканів, атолів, аніж усі інші океани разом?
- А Атлантичного
  - Б Тихого
  - В Індійського
  - Г Північного Льодовитого

8. Материк, розташований лише в Південній півкулі, на рисунку позначено буквою

А
Б
В
Г

9. Укажіть прояв впливу пасатних вітрів на розподіл опадів на Африканському континенті.
- А на крайніх північному та південному узбережжях дощі випадають у літній період, а в тропіках – у зимовий
  - Б у западині Конго та на узбережжі Гвінейської затоки річна кількість опадів більша, ніж у тропіках
  - В на західних узбережжях у тропічних широтах обох півкуль дощі бувають рідко, а тумани – часто
  - Г на широті обох тропіків опадів випадає дуже мало, а на південно-східному узбережжі материка – доволі багато
10. У Південній Америці уздовж Південного тропіка спостерігаємо таку зміну рельєфу із заходу на схід:
- А високі гори – низовина – плоскогір'я
  - Б височина – плоскогір'я – низовина
  - В низовина – височина – низькі гори
  - Г плоскогір'я – низькі гори – плато

11. Доберіть характеристику антропогенного впливу на природні ландшафти зонального комплексу, виділеного на картосхемі Північної Америки штрихуванням.

А родючі ґрунти спричинили вирубування хвойних лісів та використання вивільненої території під орні землі

Б величезні запаси кам'яного вугілля зумовили перетворення природних пустель на індустріальний район

В безкрайні пасовища, лани пшениці, кукурудзи потіснили бізонів у заповідники та національні парки

Г глобальне потепління та нафтові промисли спонукали мешканців тундри мігрувати в північні райони

12. Які дві річки течуть в одному напрямку, але впадають у різні океани?

- А Ніл, Міссісіпі
- Б Амазонка, Янцзи
- В Дніпро, Оріноко
- Г Рейн, Муррей

13. Визначте правильну послідовність зміни зональних природних комплексів з півночі на південь на Західно-Сибірській рівнині.

- А тундра → лісотундра → тайга → мішані ліси → лісостеп → степ
- Б тайга → тундра → широколисті ліси → мішані ліси → мусонні ліси
- В мішані ліси → тайга → тундра → широколисті ліси → лісостеп → степ
- Г лісостеп → мішані ліси → широколисті ліси → тайга → лісотундра

14. Укажіть особливість географічного положення України.

- А безпосередньо межує лише з трьома країнами Європи
- Б усі сусідні держави є членами Європейського Союзу
- В розташована серед країн, що розвиваються
- Г у всіх сусідніх державах республіканська форма правління

15. У межах якої тектонічної структури на території України найменша середня глибина занурення кристалічного фундаменту під осадовий чохол?

- А Дніпровсько-Донецької западини
- Б Українського щита
- В Волино-Подільської плити
- Г Передкарпатського прогину

16. Який кліматичний показник обмежує ріст деревної рослинності в природній зоні степу на території України?

- А тривалість безморозного періоду 150–225 днів
- Б середня температура липня +21...+22 °С
- В середня температура січня –5... –7 °С
- Г коефіцієнт зволоження 0,5–0,8

17. Якщо відомі показники похилу двох річок, то за якою іншою характеристикою їх можна порівняти?

- А швидкість течії
- Б глибина річища
- В площа басейну
- Г спосіб живлення

18. На картосхемі позначено ареал поширення в Україні

- А зубра
- Б ведмедя бурого
- В лисиці звичайної
- Г тушканчика великого

19. Для якого регіону України є типовим описаний в уривку літературного твору ландшафт: *«Сонце стоїть високо, розпечена земля пашисть кожною грудочкою... Рівний, гарячий дух іде... од сірих кам'яних громад яйли... Блідий широколистяний тютюн насичує повітря... Рівні лінії кущів винограду – немов зелені рядки величезної книги, розгорненої до читання...»?*

- А Поділля
- Б Передкарпаття
- В Гірський Крим
- Г Приазов'я

20. Який спосіб збереження земельних угідь доцільно запровадити обабіч стежки, що стрімко спускається з вершини горба по дну яру?

- А гіпсування ґрунтів для зменшення площі солончаку
- Б осушення схилу й призупинення торфонакопичення
- В насадження дерев і кущів для стримування водної ерозії
- Г упровадження глибокої оранки для боротьби з бур'янами

21. Який вислів містить інформацію про міграції населення в Україні?

- А найбільшу моноцентричну агломерацію сформовано навколо столиці
- Б частка дітей у віковій структурі населення в західних областях більша, ніж у східних та центральних
- В кількість внутрішньо переміщених осіб упродовж року збільшилася на неокупованих територіях Донбасу та в Харківській області
- Г переважання смертності над народжуваністю є основною причиною зменшення густоти населення в більшості областей

22. Який вид економічної діяльності характерний для підприємств, розміщених у позначених на карті осередках промислового виробництва?

- А добування рудних корисних копалин
- Б добування коксівного вугілля
- В виплавка кольорових металів
- Г виробництво труб зі сталі, чавуну

23. Які чинники визначають розміщення підприємств важкого машинобудування в Україні?

- А природно-ресурсний, екологічний
- Б сировинний, споживчий
- В енергетичний, транспортний
- Г працересурсний, науковий

24. Укажіть характерні особливості районів, у яких споруджено атомні електростанції в Україні.

- А висока щільність населення, значна кількість кваліфікованої робочої сили
- Б дефіцит паливних ресурсів (вугілля, природного газу), збільшення попиту на електроенергію
- В розташування на трасах магістральних трубопроводів, незначна кількість природних водойм
- Г родовища уранової руди та концентрація підприємств з переробки її на ядерне паливо

25. В Україні сульфатну кислоту виробляють у незначних обсягах на підприємствах ПАТ «Сумхімпром», «РівнеАзот» та «Дніпроазот». Оскільки виробництво кислоти зорієнтовано на споживача, то правильним є такий висновок:

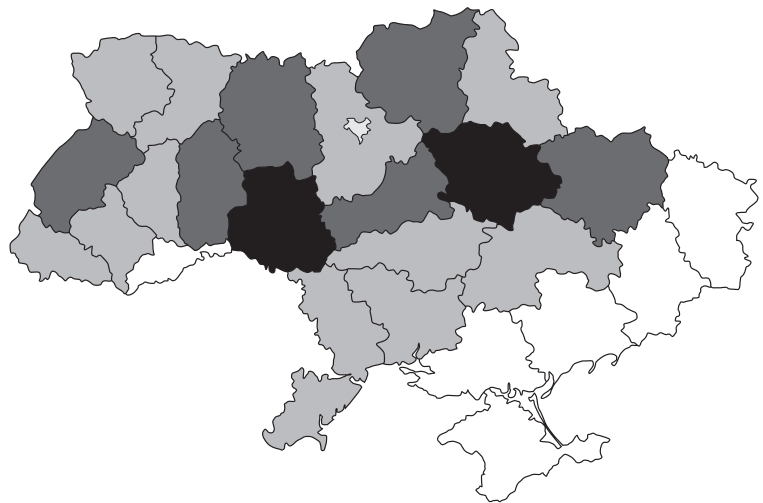
- А сульфатну кислоту виробляють з повітря у великих містах України
- Б основними споживачами кислоти є виробництва мінеральних добрив
- В кислоту виробляють на підприємствах з великою кількістю відходів
- Г на підприємстві виробництво кислоти комбінують з коксохімічним

26. Що може завадити істотному збільшенню обсягів перевезень вантажів Дніпровським водним шляхом?

- А рівнинний характер течії
- Б значна глибина річища
- В зарегульованість течії
- Г міста на обох берегах

27. Проаналізуйте відображені на картограмі регіональні відмінності обсягів виробництва певного виду сільськогосподарської продукції (чим темніший колір, тим більший обсяг виробництва). Визначте цей вид продукції.

- А соняшникове насіння
- Б баштанні культури
- В вовна тонкорунна
- Г сире молоко

28. Укажіть область, територією якої пролягає туристичний маршрут «Золочівський замок – Замкова гора, собор Святого Юра – місто-курорт Трускавець – Тустань (місто-фортеця на скелях)».

- А Чернігівська
- Б Вінницька
- В Одеська
- Г Львівська

29. Чим подібні на політичній карті світу Індія та Канада?

- А формою державного правління: це монархії
- Б політико-територіальним устроєм: це федерації
- В економічною системою: це країни планової економіки
- Г географічним положенням: це країни однієї частини світу

30. За даними таблиці визначте хід обчислення показника рівня урбанізації (%) у країні.

- А $0,0108 \cdot 35\,000\,000 = 378\,000$
- Б $7\,000\,000 / 28\,000\,000 \cdot 100 = 25$
- В $13\,000 - 12\,000 = 1\,000$
- Г $28\,000\,000 / 35\,000\,000 \cdot 100 = 80$

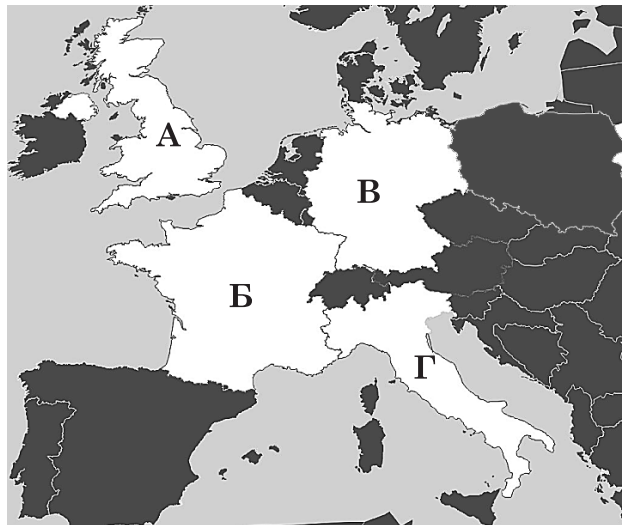
Загальна кількість населення, млн осіб	35,0
Народжуваність, ‰	10,8
Міське населення, млн осіб	28,0
Сільське населення, млн осіб	7,0
Еміграція, тис. осіб	12
Імміграція, тис. осіб	13

31. У країнах субрегіону вирощують переважно жито, овес, картоплю, хміль, льон-довгунець та кормові культури. Оцініть кормову базу та визначте галузь тваринництва, яка домінує в цій групі країн.

- А молочне скотарство
- Б сальне свинарство
- В шовківництво
- Г розведення овець і кіз

32. Країну, що з огляду на її спеціалізацію можна оцінювати як потенційного партнера та інвестора України в розробленні родовищ нафти й природного газу на шельфі Чорного моря, на картосхемі позначено літерою

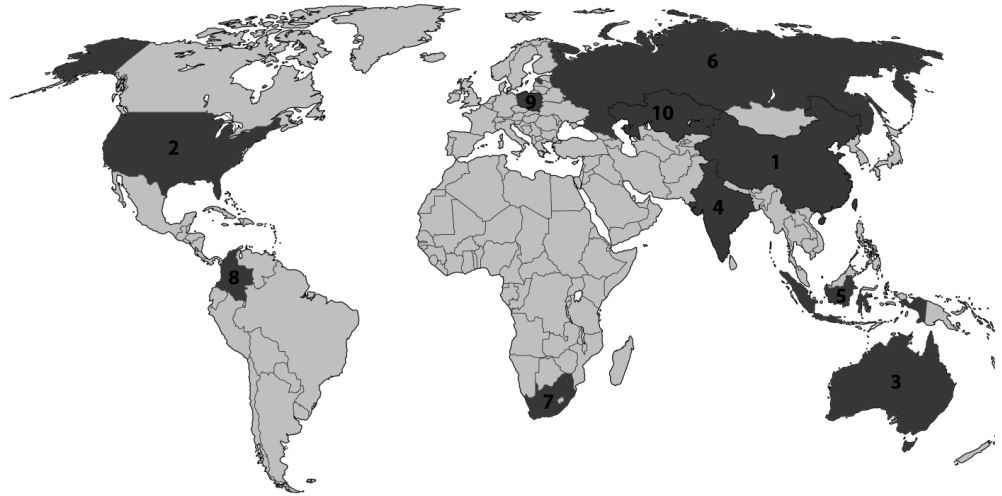
- А
- Б
- В
- Г

33. На картосхемі темним кольором позначено країни-лідери (2017 р.) за обсягом видобутку

- А природного газу
- Б вугілля
- В мідних руд
- Г бокситів

34. Яка країна втримує світову першість за чисельністю наукового та інженерного персоналу, кількістю технопарків і технополісів?

- А Росія
- Б США
- В Ізраїль
- Г Німеччина

35. За галузевою структурою господарства переважна більшість країн Африки належить до

- А аграрних та аграрно-індустріальних з багатокладною економікою
- Б індустріально-аграрних з домінуванням державної власності
- В нових індустріальних із соціально орієнтованою ринковою економікою
- Г країн переселенського капіталізму з плановою економікою

36. Яка з проголошених Порядком денним у галузі сталого розвитку до 2030 р. глобальних цілей є соціальною?

- А збереження екосистем моря й суходолу
- Б боротьба зі зміною клімату
- В відновлювана енергія
- Г якісна освіта

У завданнях 37–42 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. У відповідніть найбільший за площею природний об'єкт та материк, на якому він розташований.

- 1 солоне озеро (море)
- 2 пустеля
- 3 артезіанський басейн
- 4 район екваторіальних лісів

- А Африка
Б Євразія
В Австралія
Г Північна Америка
Д Південна Америка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

38. У відповідніть підприємство та основний чинник його розташування в Україні.

- 1 швейна фабрика, м. Бердичів (Житомирська обл.)
- 2 нафтопереробний комбінат, м. Кременчук (Полтавська обл.)
- 3 цементний завод, м. Миколаїв (Львівська обл.)
- 4 теплоелектроцентраль (ТЕЦ), м. Київ

- А сировинний
Б працересурсний
В транспортний
Г науковий
Д споживчий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

39. У відповідніть область України з особливістю розселення населення в ній.

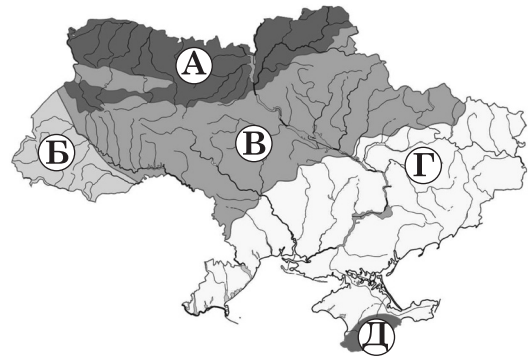
- 1 Львівська
- 2 Дніпропетровська
- 3 Закарпатська
- 4 Чернігівська

- А найменша в країні густина населення
Б найбільша в країні частка сільського населення
В найвища щільність сільських поселень
Г агломерації в районах гірничорудної промисловості
Д частка міського населення досягла 98 %

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

40. Увідповідніть особливість фізико-географічного районування території та її місце на карті України.

- 1 поділ природної зони на три підзони
- 2 поділ природної зони на чотири фізико-географічні краї (провінції)
- 3 поділ природної зони на п'ять фізико-географічних областей
- 4 поділ гірської країни на сім природних областей

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

41. Увідповідніть галузь світового господарства та напрям її розвитку на сучасному етапі.

- 1 кольорова металургія
- 2 газовидобувна промисловість
- 3 вугільна промисловість
- 4 морський транспорт

- А упровадження технологій використання вторинної сировини
- Б збільшення частки видобутку відкритим способом (у кар'єрах)
- В освоєння родовищ на шельфі Світового океану
- Г виробництво генно-модифікованої продукції
- Д формування контейнерної системи

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

42. Увідповідніть країну та її місце на світовому ринку продукції загального машинобудування.

- 1 Японія
- 2 Китай
- 3 Україна
- 4 Швейцарія

- А є найбільшим виробником, споживачем та імпортером верстатів
- Б основний виробник та експортер промислових роботів
- В виробляє високоточні дорогі види верстатів переважно на експорт
- Г спеціалізується на виробництві важких недорогих металообробних верстатів
- Д імпортує все необхідне металообробне та деревообробне устаткування

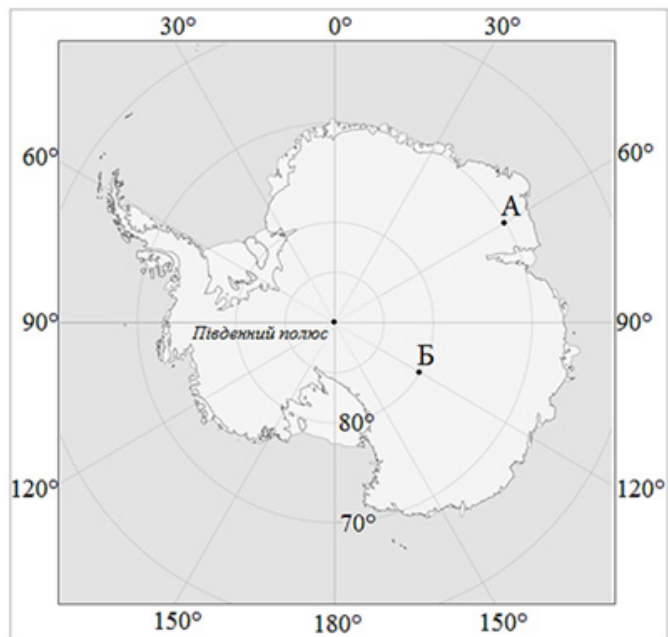
	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розв'яжіть завдання 43–50, використавши наведену карту. Одержані числові відповіді запишіть у зошиті та *бланку А*. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Приклад написання чисел:

число 1: 1 число 17: 17 число 123: 123

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

43. Визначте відстань від точки А до Південного полюса (у градусах).

Відповідь:

44. Визначте географічну довготу точки, широта якої становить 70°.

Відповідь:

45. На скільки хвилин місцевий час у точці А відрізняється порівняно з місцевим часом у точці Б?

Відповідь:

46. Визначте відстань у кілометрах від точки Б до Південного полюса (1° дуги меридіана дорівнює 111 км).

Відповідь:

Завдання 51–56 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у бланку А згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (*три цифри*) у спеціально відведеному місці бланка А. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

51. Укажіть спільні риси географічного положення двох материків – Південної Америки та Північної Америки.

- 1 знаходяться на південь від екватора
- 2 розташовані в Західній півкулі
- 3 їх перетинає Північний тропік
- 4 розміщені переважно в помірних широтах
- 5 лежать у широтах, де панують пасати й західні вітри
- 6 їх омивають води Атлантичного океану
- 7 розділені Тихим океаном

52. Що спричиняє заболочування північних районів України?

- 1 низовинний рельєф
- 2 значні запаси мінеральних ресурсів
- 3 слабка ерозійне розчленування
- 4 водопроникні гірські породи
- 5 надмірне зволоження
- 6 підзолисті ґрунти
- 7 трав'яниста рослинність

53. Визначте характерні особливості нафтопереробної промисловості України.

- 1 є галуззю міжнародної спеціалізації України
- 2 переробляє імпортовану та видобуту з родовищ України нафту
- 3 підприємства сконцентровано в кількох промислових районах
- 4 розташування діючих підприємств зумовлено транспортним і споживчим чинниками
- 5 сировинний чинник визначає розташування виробництва нафтопродуктів у всіх морських портах країни
- 6 найбільшим центром нафтопереробки є Кременчук
- 7 перспективний напрям розвитку галузі – кооперування з виробниками транспортних засобів

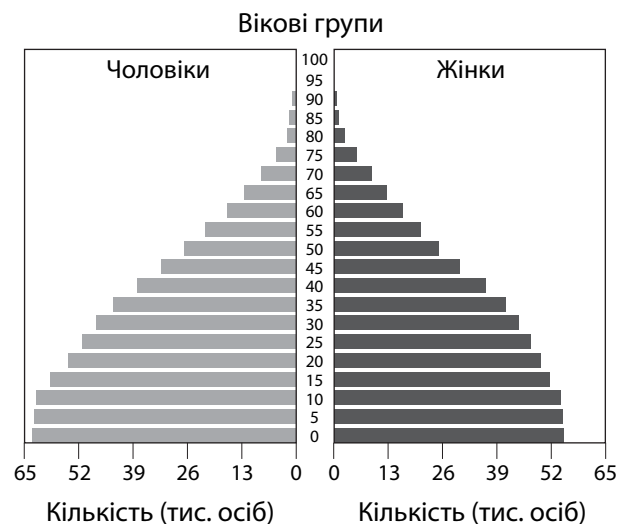
54. В Україні за обсягом виробленої сільськогосподарської продукції лідирує Вінницька область. Які чинники сприяють розвитку аграрного виробництва в цій області?

- 1 розташування в трьох зонах – лісовій, лісостеповій, степовій
- 2 родючі сірі лісові й чорноземні ґрунти на лесових породах
- 3 оптимальний для помірних широт баланс тепла й вологи
- 4 формування найбільшого в країні масиву зрошуваних земель
- 5 висока частка сільського населення
- 6 нарощування рекреаційного потенціалу
- 7 концентрування підприємств обробної промисловості

55. Проаналізуйте статево-вікову піраміду однієї з країн світу. Визначте характерні для цієї країни процеси.

- 1 сповільнення «демографічного вибуху»
- 2 пришвидшення «старіння населення»
- 3 затухання урбанізації
- 4 збільшення витрат на освіту дітей
- 5 зменшення густоти населення
- 6 поступове збільшення частки працездатного населення
- 7 збільшення частки жіночого населення

56. Які чинники зумовили домінування Китаю на світових ринках текстилю та одягу?

- 1 розташування країни в Східній Азії
- 2 зменшення темпів природного приросту населення
- 3 незначна залежність виробників від імпорту сировини
- 4 значна пропозиція робочої сили на ринку праці
- 5 пришвидшений розвиток усіх галузей сфери послуг
- 6 перехід до постіндустріального етапу розвитку
- 7 приєднання до Світової організації торгівлі (СОТ)

ЧЕРНЕТКА

Кінець зошита